

Tots els colors de la llengua

Mariona Casas, Agustí Danés,
Tots els colors de la llengua,
Edicions l'Àlber,
Vic 2004.

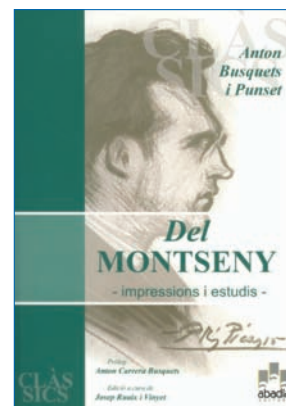
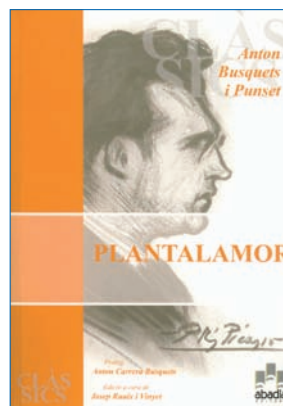
L'any 2003 es va crear el projecte «Parlem una estona», impulsat pel Centre de Normalització Lingüística d'Osona en col·laboració amb la Delegació Comarcal d'Òmnium Cultural, projecte amb el qual es volia difondre la nostra llengua entre la nova immigració, alhora que s'integrava aquest col·lectiu en la nostra societat. Es tractava de crear «parelles lingüístiques» formades per una persona catalana o que tingués un domini acceptable de la llengua en el vessant oral i una de nouvinguda que hagués començat a aprendre-la. Aquest original projecte, anomenat també «voluntariat lingüístic», va tenir molt èxit i ara ja està funcionant arreu del territori. El seu objectiu és aconseguir que els aprenents adquireixin fluïdesa lingüística, perdin la por a llançar-se a parlar una nova llengua i coneguin la nostra cultura gràcies a una persona autòctona o que en sigui prou coneixedora. El llibre *Tots els colors de la llengua* recull les experiències d'algunes d'aquestes parelles lingüístiques.

Els autors són Mariona Casas i Agustí Danés, periodistes osonencs que han exercit també com a voluntaris lin-

güístics i han recollit els testimonis de divuit persones procedents de territoris tan diversos com Ghana (Àfrica occidental), Colònia (Alemanya), Nador (Marroc), Califòrnia (EUA) o Quíndio (Colòmbia). Els autors ens expliquen a grans trets les vides d'aquests nouvinguts, com va ser el seu primer contacte amb el català i com se senten vivint entre nosaltres; a més, també descriuen les seves parelles lingüístiques, és a dir, els voluntaris que els ajuden a integrar-se en la nostra llengua, i quina és la relació que es crea entre uns i altres. La conclusió que es treu en llegir aquests testimonis és que per a tots ells (tant si són voluntaris com si són aprenents) el fet de participar en el voluntariat lingüístic ha creat lligams d'amistat i de companyonia, els ha ajudat a conèixer i entendre realitats diferents i ha contribuït a desfer malentesos i prejudicis de caire cultural. Aquesta no és sols una manera molt interessant de potenciar la nostra llengua, sinó també una eina afavoridora de la integració i enriquidora des dels punts de vista cultural i social per a tots plegats.

El fet que de totes aquestes vivències se n'hagi fet un llibre serveix per a fer que s'entenguin les pors d'aquestes persones en enfrontar-se a la nostra llengua i que la millor manera de desfer-les és parlar-los sempre en català per tal que el vagin assimilant. D'altra banda, també és útil perquè aquells que estiguin plantejant-se la possibilitat de fer-se voluntaris lingüístics coneguin de primera mà quina mena d'experiències poden arribar a viure. ♦

ANNA PORQUET I BOTEY

Anton Busquets i Punset,
Plantalamor i *Del Montseny*,
Abadia Editors,
Curador: Josep Ruaix i Vinyet,
Maçaners 2005.

Amb motiu de la celebració de l'Any Busquets i Punset (2004-2005) s'han reeditat aquestes dues obres, *Plantalamor* i *Del Montseny* –considerades les més destacades pel que fa a prosa–, de l'escriptor hilarienc nascut l'any 1876 i traspassat en 1934, mestre de professió, col·laborador en nombroses revistes com a lingüista i folclorista, i autor de dos llibres de narracions curtes, sis novel·les curtes i cinc reculls poètics. Ambdós llibres són ambientats a les Guàrdies del final del segle XIX.

El primer, *Plantalamor*, és una novel·la en la qual podem intuir tot de trets autobiogràfics, hàbilment repartits entre els protagonistes, que surt de l'hàbitual paisatge guiller per fer una breu passejada de dos capítols per la Catalunya del Nord. Sota l'aparença d'un argument amorós (la lluita entre l'amor platònic i l'amor quotidià), planteja uns aspectes ben actuals de l'àmbit literari: l'existència del negre, disposat a romandre en l'anonimat a canvi de benestar material i de poder publicar; l'evidència que els diners poden substituir la manca de talent; la idealització del personatge públic, etc. I tot plegat, amb una encertada combinació d'evocació del món i el llenguatge rural, i una visió diguem-ne futurista dels interessos que envolten la literatura.

La segona, *Del Montseny*, és un recull de deu narracions d'un gran valor lingüístic, amb

esment d'oficis i eines d'aquell temps, mobles, peces de roba, etc.; és a dir, una mena de costumari novellat. Cal saber que el *Diccionari català-valencià-balear* cita aquesta obra en catorze entrades. La importància literària d'aquest recull és també destacable, tenint en compte que Joan Maragall lloa una de les narracions que hi figuren: «Entre llops».

El que cal destacar, en general, d'aquests dos llibres és, com ja hem dit, el seu alt valor lingüístic i literari. En totes dues publicacions l'autor és pròdig en derivats (diminutius, augmentatius, pejoratius, col·lectius...), topònims, antropònims, variants dialectals, hipocorístics, refranys, locucions populars i hàpaxs. Això no ens ha d'estranyar si pensem que Busquets i Punset havia estat escolà i posteriorment amic de Mossèn Cinto, o que fornía Marià Aguiló de termes guillers, recollits personalment de la veu popular, perquè aquest els inclogués en el seu diccionari.

En definitiva, es tracta de dues lectures àgils per als amants d'un llenguatge ric però no pas carrincló, en les quals les notes del curador juguen un paper importantíssim, ja que les obres són escrites amb anterioritat a les normes fabrianes. També són molt recomanables per als amants d'un món rural malauradament cada cop més a prop del record. ♦

MARIAM SERRÀ